

ikkun et Spoer af *Chlorkalkær* og *Chlornaterær*, hvilket er meget paafaldende, naar man betænker dens Oprindelse fra Havet, og som ligefrem beviser imod den Mening, at *Chlorkalkær* for dets vandtrækkende Kraft, eller det almindelige Kogsalt skulde være Aarsagen til Marskens Frugtbarhed. Den indeholder ligeledes ikkun et Spoer af kulsuur Kalk, som ogsaa hyppigen betragtes som en af de første Betingelser til en frugtbar Jord. Den er iøvrigt sammensat som vort gule Leer, og indeholder en betydelig Mængde Kali-Glimmer.

Ikkun en eneste Forskjellighed kunde Forf. opdage og den ligger i Kali-Glimmerens forskjellige Tilstand i disse 2 Leerarter. I det gule Leer virker fortyndede Syrer ikkun opløsende paa en yderst ringe Deel af Glimmeren, og det øvrige maa først decomponeres ved Svovlbrint for at Syrerne skulle indvirke; Marsklerets Glimmer er derimod yderst let opløselig i overordentlig fortyndet Saltsyre. Er det da, spørger Forf., den større Lethed hvormed Planterne kunne uddrage Kaliet af Jorden, hvorved Marskegnenes frodige Vegetation bestemmes, og er det maaskee Grunden, hvorfor netop de kalirigeste Planter, f. Fx. Raps, voxe der til en Fuldkommenhed, som de ikke opnaae i nogen anden Egn af vort Fædreland.

Som bekjendt har det store Vanskeligheder at udmaale store Dybder i Havet ved Lod og Snor, saasom Touget let antager en ganske anden Stilling end den lige og lodrette. Blandt de Midler, man har foreslaaet til Dybders Maalning, har ogsaa været Luftens Sammentrykning. Allerede i Begyndelsen af forrige Aarhundrede blev dette forsøgt. Den Fremgangsmaade, man dengang anvendte dertil, befandtes ikke fyldestgjørende; imidlertid syntes Grundtanken vel værd at udføres paa en anden Maade. Etatsraad og Professor *Ørsted*, R. af Dbr. og Dbm., har foreviist Selskabet et meget simpelt Redskab, som synes at kunne tjene til Öiemedet. Man danner

sig lettest en Forestilling derom, naar man tænker sig, at man tager en lille Flaske med et tilsmeltet Haarrör til Hals, og böier denne Hals, nær ved Flasken saaledes om, at den kommer til at gaae nedad parallelt med Flaskens Sider. Dette Redskab sættes i et Cylinderglas med Qviksölv, saaledes at Vandet, naar Redskabet sænkes ned deri, trykker Qviksölvet op i Flasken, i det Luften ved sin Sammentrykkelighed maa give efter. Jo dybere Flasken kommer under Vandet, jo mere sammentrykkes Luften, og desto mere Qviksölv kommer der ind. Naar Redskabet atter trækkes op, udvider den sammentrykte Luft sig paa ny, og gaaer bort; men Qviksölvet, som strax fra först af er faldet ned i Flasken, bliver deri. Vægten eller Maalet af Qviksölvet i Flasken, sammenlignet med det der udkrævedes til at fylde den heelt, angiver da hvormange Gange Luften har været sammentrykt; og derfra slutter man sig da let til Höiden af den trykkende Vandmasse. Da Varmen forandrer Luftens Rumfang, maa et selvbeskrivende Thermometer, helst af Metal, följ med. Da man veed, at Luften udvides 0,00375 ved hver Grad, efter Hundredeels-Thermometret, det opvarmes, og sammentrækker sig ligesaa meget ved Afkjölning, saa kan let Varmens Indflydelse beregnes. Fyldte man Redskabet med Vand, istedet for at lade det holde Luft, kunde man faae en meget nöiagtig Bestemmelse af Vandets Sammentrykning paa store Dybder, og siden maaskee bruge Vandets Sammentrykning til Maal ved de meget store Dybder, hvor Luften sammentrykkes til et saa meget lidet Rum, at Feil lettere kunde begaaes. Ved Forsögene over Vandets Sammentrykning maatte man dog udtænke en Indretning, hvorved Söevandet hindredes fra at snige sig ind mellem Glasröret og Qviksölvet; hvilket er let at udföre, men ikke let kan gjøres tydeligt i en Beskrivelse uden Figur.

Samme har ogsaa forelagt Selskabet en Forklaring over Morgen- og Aftenrøden med de dertilhørende Himmelfarver; men da han i det nyeste Bind af *Brandes Vorlesungen über die Naturlehre*, seer at den berømte Leipziger Professor næsten i Alt er faldet paa samme Forklaring, tilbageholdes den her.

Philosophisk Classe.

Spørgsmaalet om Forholdet mellem Sjæl og Legem vil ikke kunne føres til noget Resultat, der kunde betragtes som ganske sluttet, uden at Spørgsmaalet om Forholdet mellem Kraft og Materie tillige kommer under Overveielse. Men ialmindelighed tænkes herved kun paa Forholdet mellem Sindsvirksomhed og Legemsvirksomhed, Tanke og Bevægelse. Prof. *Sibbern* har forelagt Selskabet en Afhandling over Forholdet mellem Sjæl og Legem, betragtet inden denne Grændse. Han bemærkede at Spørgsmaalet egentlig angik Forholdet mellem tvende Slags Grundyttringer af det selvsamme Sjælelige, saasom dette ligesaafuldt er Kilden til Livets Yttringer i Legemet, som til Sindets Virksomhed. Han slutter sig heri til Identitetslæren, ifølge hvilken Forholdet fremstilles saaledes, at en Tanke ikke tages som det, der umiddelbart bevirker den tilsvarende Legemsyttring og omvendt; men at Sjælen, naar den sættes i en saadan Virksomhed, at den ytrer sig i en vis Tankes Frembringelse, da med det samme bringes til at virke paa den tilsvarende Maade i det legemlige. Forfatteren knyttede hertil den Mening, at disse to Arter af Virksomheder vel kunde staae i polarisk Modsætningsforhold til hinanden. Men uden at bygge herpaa, søgte han at vise det ubeføiede i at betragte Hjernen som Organ for Sindsvirksomheden, eller at betragte det som det, hvori eller hvorved Tankerne frembringes. Han tog derved Hensyn paa *Broussais* Lære om denne Gjenstand, og meente at denne havde forvex-